

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones de Sa[n]ctis Hyemales, Estiuales, De
festiuitatibus Jesu christi, Beate virginis et alior[um]
Sanctor[um] ... Venera[n]di patris, fratris Nicolai deniise
Ordinis Minor[um] de obseruantia ...**

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

S[e]c[undu]m: est mysteriu[m] [con]te[m]pla[m] de s[an]ctificat[i]onis:
vic[um] de mo[...] s[an]ctificat[i]o[n]is te[m]pli et[q[ua]lit[er] per ea[m]
[...] q[ua]lit[er] facie[n]da e[st] ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-30625

Secūda ē significatio spī

ritualis desposarōis eccle vīez z cuiuslibz
sue iuste cū chzo. Vñ in qdā p̄sa hui⁹ solē
nitaz cārat ecclā. Hierlm̄z s̄o filie cetus
ois celest̄; curie melos p̄gat iugis leticie
ailā. Ch̄s em̄ desposat hodie matrē no/
strā norma iusticie quā de lacu traxit mi/
serie eccliaz. Et qz h̄mōi desposatio fit p
celestē grāz a deo p̄re descēdētē. 3o Apo.
xxj. Et in eplā hodie rne solēnitaz or̄ Vñ
di civitate serām hierlm̄. i. eccliaz militan
tē: descēdētē de celo a deo paratā sic spon
sam omatā viro suo. Hec aut̄ desposatio
qz p̄re ip̄i eccle fit p̄ fidē in baptismo rep̄
missaz: et p̄te dei z p̄ misericōdiam z misera
tionē q̄ credētibz p̄mittit gl̄iaz sempiternā
Osee. ij. Spōsabo te mihi in sempiternū
spōsabo te mihi in mīa z miseratōibz: spō
sabo te mihi in fide. 3n h̄ artēde ch̄i dul
cedinē q̄ vult dīci spōsus aīaz. O felix
illa aīa q̄ spōso tā dulci: tā pio: tā benigno
corde castissimo adheret. Sz heu q̄ mī/
sera aīa q̄ relicto: tā dulci spōso p̄ iordina
rū amore carnis v̄l mūdī fornicat z efficit
adultera. O q̄ miseri est̄: vos gulosi z lu
ruriosi q̄ p̄ turpissimo carnis amore: dul
cissimi iesu amore amittit̄. O q̄ infelices
auari qui plus mundū q̄ ch̄m diligitis
O itēz q̄ infelices z stulti supbi z abicio
si q̄ p̄ mūdant honoz: vanitate honozē in
ap̄ p̄ciabile dīne desposatōis reliq̄tis. La
lū v̄t q̄ aīe nō sūt p̄e ch̄i spōse sz fornicā
trices z adultere. O rē pilus detestabile
nō suare fidē tāto spōi rep̄missaz. Sola
q̄ppe aīa iusta dīci d̄z ch̄i spōsa. Sic aut̄
in desposatōe carnali spōi dare solet spō
se arras aliq̄s: sic ch̄s spōse sue eccle z cui
libz aīe iuste dat arras nobilissimas do/
nec pueniat ad celestes nuptias. Sūt aut̄
h̄mōi arre: nobilissīa sacra i q̄bz relq̄z a/
mōz ille dulcissim⁹ q̄ ch̄s suā spōsaz dili
git: z desiderat eā sibi p̄petuo copulari in
civitate celesti. Inter q̄ sacra p̄cipuū ē illō
nobilissimū atq̄ dignissimū eucharistie
sacm̄ dñice passōis remēoratiuū z dulco
ris ineffabilis ip̄i spōi cōtētiuū: qd̄ ip̄e dat
eccle militāri yr pign⁹ z arrā celest̄ gl̄ie:
nec ei p̄ciosozē arrā dare poterat q̄ seipm̄
Dat igit̄ nūc seipm̄ spōse sue sub specie sa
cramentali yr sic secura sit qz rādē ip̄i spōcia

bit z videbit eū clarissim⁹ z apto intuitu
cū eo in perpetuū gaudebit in nuptijs ce
lestibz. Vñ sacm̄ eucharistie dīcīz pign⁹
etne glorie. Vide supra in sermōe de corz
pore ch̄i in q̄tro mysterio in tertio signi
ficatōne. zc.

Tertia est significatio nu

ptialis celebratōis. Significat em̄ templi
dedicatio p̄p̄tuā illā celebratōez celestiu
nuptiaz eccle triūphāz iā spōso suo ch̄o
adunare. Vñ i p̄sa cārat ecclā. O solēne
festū leticie quo vnīf ch̄s eccle: in q̄ nre sa
luz nuptie figurant. 3ste sūt nuptie p̄pe
tue z immortalis leticie nō trāsitorie gl̄ie: sz
p̄mānet̄ z eterne. 3o Apo. xix. Gaudea
mus z exultem⁹ z p̄em⁹ gl̄iaz et: qz vene
rūt nuptie agni z v̄tor ei⁹ p̄parauit se. Et
dñi dīcīz p̄parauit se: qz nullus ad has nu
ptias introducti valet nisi p̄paratus z ves
te nuptiali (q̄ est charitas) indut⁹. Unde
Matth. xxv. dīcīz. Q̄se parate erāt itra
uerunnicū eo ad nuptias: z clausa ē ianua
virginibz sz impreparatis ne intrarent.
Q̄nta suauitas est introire ad h̄mōi nu
ptias. Ad has igit̄ ardentissimis deside
rijs nos p̄pare debem⁹ q̄ dñi sp̄s h̄em⁹.
Apo. xix. Beati q̄ ad cenā nuptiarū agni
vocati sūt. Considera itaqz ex dictis q̄nta
sit ista dedicatōis solēnitaz in q̄ nobis tan
ta rēp̄sentant nre salutis mysteria. Vide
ergo qm̄ hodie facis solēnitazē sanctificatio
nis aīaz: desposatōis eccle: z aīarū iusta
rū: et celestiu nuptiarū eccle triūphāis.

Secūda est mysteriū cōtemplande
sanctificatōis vbi sūt p̄cipue notan
de tres p̄sideratiōes.

Prima: ē p̄sideratio causalis rōnis.

Secunda: est cōsideratio ceremonialis
obseruatōis.

Tertia: est consideratio moralis exem
plationis.

Prima ē cōsideratio cau

salis rōnis: vbi vidēde sūt rōnes siue cau
se p̄pter q̄s oportet rēplū dīcari siue sancti
ficari. Ps. Domū tuā dñe decet sanctitu
do. Et hoc p̄cipue propter tres rationes
sue causas. Prima: est rō plenioris ex
pulsōis: vt vīez plen⁹ inde demones ex
pellat̄ nec ibidē audeāt habitare. Nā talis
loqus p̄ dedicatōnē efficit eis multū ter

Ber. de dedi. eccē De myste. cōtē

ribilis. **I**ō in p̄cipio misse hui? solēnitas
tis cāta illud **Gen.** Terribilis ē loc⁹ iste
scz demonibz. Per p̄secrationē em̄ expellit
z obsurat p̄tās demonū. **U**n̄ refert **He.**
in. iij. dial. q̄ cū ecclia q̄dā arrianoz fidelit
bus rēdita p̄secraret z reliquie b̄ti sebā
stiani z b̄re agathe illuc delate fuissent: po
pnl⁹ ibi dēz gregat⁹ est. **U**bi em̄ dicit **He.**
se interfuisse ad h̄ replū dedicandū. **C**ū ḡ
pp̄li s̄ba sese p̄mereet: q̄dā ex eis q̄ iuxta
sacrariū stabat porcū subito inter suos pe
des huc illucqz discurrere senseret: quē dū
ynuq̄sqz sentiret z iuxta se statim indica
ret: idē porc⁹ ecclē ianuās perit z oēs per
q̄s trāsuit in admirationē cōmouit h̄yic⁹
ri nihil potuit q̄uis sentire potuisset: q̄d
idē iteo dina pietas oñdit vt cūctis pate
sceret qz de loco eodē Anūd⁹ inhabitator
exiret. **Hec He.** **S**ecūda ē rō honorabi
lioz ministratois: vt vtz ibidē honorabi
li⁹ sacra ministrant z reuerēt⁹ cult⁹ diui
nus celebret z noscē dei inuocet. **ij. Reg.**
ix. **E**rit nomē meū ibi in sempitnū z oculi
mei z cor meū cūctz diebz. **I**n tēplo dedi
cato. **P̄s.** **D**ñs i tēplo sc̄o suo. **T**ertia
est rō efficacioris exauditiōis. **E**xinde em̄
oziōnes ibi facit nō modicā efficacā p̄se
quūf imo sūt magis exaudibiles: qd̄ sigt.
ij. Reg. vij. **C**ū venerit q̄s z orauerit in
loco isto. **S.** deo dedicato tu dñe exaudies i
celoz in firmamēto habitaculi tui z facies
oia p̄ q̄bz vocauerit te. **Hec ibi.** **D**io q̄p̄
p̄st̄ do accepta ex deuotiōe orāt. **Aug.**
ad p̄bā. de orādo dei. **D**ignoz seqt̄ effe
ctus: q̄nto seruetior p̄cedit affectus. **Hec**
aut̄ deuotio auget d̄z ex p̄sideratiōe p̄se
cratiōis loci. **I**ō ceteris paribz efficacior
ē oīo in loco p̄secrato. **U**n̄ etiā tal̄ loc⁹ d̄z
loc⁹ oziōis: vt h̄t **Esā. liij.** **I**n figura hui?
Gen. xlvij. **I**n illo loco vbi postea dedica
tū est tēplū salomonis vidit iacob scalam
cuius summitas celos tangebāt: z an
geloz p̄ eam̄ ascendentes z descendentes
ad signādū q̄ orantibz in loco dedicato al
sunt angeli eoz oziōnes in celū deferētes z
dona grāz orantibz afferētes. **U**n̄ ibi dem̄
seqt̄. **H**ere nō ē hic aliud nisi dom⁹ dei z
porta celi. **S**imilis aut̄ de tēplo spūali qd̄
est aīa dicendū est q̄ oportz illd̄ sanctificari.
Dio p̄p̄ diaboli expulsionē. **Ja. iij.** **R**e
sistite diabolo z fugiet a vobz. **N**ō em̄ pōt
dehabitare in anima nisi inde prius dis

solus expellatur. **ij. Corinth. ij.** **Q**ue cō
uērtio ch̄i ad belial: q̄ d. nulla. **N**on habi
tar. p̄fecto dñs nisi in corde sc̄o. **P̄s.** **T**u
aut̄ in sc̄o habitas. **S**ecūda p̄p̄ operatiōis
acceptatiōis. **N**ō em̄ p̄nt opa hoīs eē do ac
cepta nisi p̄us p̄sona ei⁹ deo sit placēs et
ita sc̄a. **U**n̄ **Gen. iij.** **R**espect dñs ad a
bel z ad munera. **U**bi nota q̄m̄ p̄mo res
spectat ad abel: z deind̄ ad munera ei⁹. **Q**u
si p̄sona ip̄a nō sit deo accepta: nullatenus
p̄nt ei⁹ sacrificia vel opa eē deo sc̄a. **T**er
tio p̄p̄ oziōis exauditiōis vt oziōes sint ma
gis exaudibiles. **j. Jo. ij.** **S**i cor n̄m̄ nō
rephēdit nos fiducia h̄em⁹ vt qd̄d i ora
tiōe petierim⁹ accipiam⁹. **O**portet igitur
aias n̄ras eē sc̄as. i. mūdas z in bono p̄
posito firmatas z deo dicatas: vt digne
sint fieri tēplū dī. **Leui. xj.** **S**cti estote q̄m̄
sc̄tus sum d̄r dñs. **Et j. Thess. iij.** **H**ec ē
volūtas dī sanctificatio vestra.

Secūda ē cōsideratio cer
rimonialis obfuarōis. **U**bi sūt p̄sideran
de cōmōie ille q̄ in tēplo materialis de
dicatiōe obfuarī solent p̄ q̄s sigt̄ nob̄ ea
q̄ ad spūalis tēpli dedicatiōis z sanctificati
ōis necessaria sūt. **E**t p̄cipue h̄c p̄siderabi
mus tres p̄ncipales cōmōias q̄s etiā
cū dei grā spūaliter exponem⁹. **P**rima
ē cōmōia p̄cessiōis arcūtiōis. **I**n dedi
catiōe em̄ ecclē materialis facit eps i
cursu ei⁹ triplicē p̄cessiōē in q̄ etiā facit
trina p̄cessiōē ad portā z trina p̄clama
tiōē dī. **A**ttollite portas zc. **A**llegorice.
Illa triplex circūsiō signat triplicē circū
siōē dī. **T**erzi⁹ fuit de celo i mūdū. **S**ecūda de
mōdo i limbū. **T**erzi⁹ de limbo ad celum.
Un̄ ē p̄ illū spūalē circūsiōē sigt̄ q̄ ecclā illa
p̄secrat ad honorē trinitatē. **T**rina p̄cessi
ōis sigt̄ p̄plex ius qd̄ h̄z ch̄s in sua ecclia
spūali. **I** aiabz iustz: p̄p̄ qd̄ merito sibi d̄z
aperiri porta cordis: sic clamat **Esā. v. v.**
Apt̄ mibi foroz mea. **E**st ei ip̄a ecclā ch̄i
iure creatōis: iure redēptōis: iure p̄missi
ōis. **A**nt. **C**erte dñe qz me fecistis:
qz me redemistis: qz tāta p̄mittz debeo a
mozi tuo meip̄m totū: imo debeo amozi
tuo plus q̄ meip̄m q̄nto maior es meip̄o
p̄ q̄ dedisti teip̄m z cui p̄mittz teip̄m. **Hec**
ille. **T**rima aut̄ p̄clamatio sigt̄ triplicē d̄z
iure potētē effectū i celo: in mōdo in infer

plade significatōis F. LXXXIII

no. Manifestat em̄ dei potētia in celo in remuneratōe bonorū p̄ glaz. In mūdo in p̄fuitōe r̄ p̄ agatōe r̄ p̄ naturā. In inferno in punitōe rep̄borū p̄ iusticiā. **Do** r̄ r̄ r̄ p̄ p̄ triplice p̄cellione s̄ḡt̄ triplex circūit̄ necessari⁹ ad spūal̄ tēpli dedicatōis. **H**moi aut̄ triplex circūit̄ fieri d̄z reduce dō in mēdūa p̄tā cordis: ois r̄ opis. **T**rina p̄cellio s̄ḡt̄ triplice p̄siderationē p̄punctiua r̄ q̄st̄ ad hostiū cordis p̄cutiētē vt̄ de p̄ctis p̄terat̄. **P**ria ē p̄sideratio infernalis penalar̄ ex q̄ nascit̄ r̄io: a p̄ctō retrahēs **P**rouer̄ xv. Per timorē d̄ni declinat̄ ois a malo. **S**ec̄da ē p̄sideratio hūane fragilitat̄: q̄ p̄ se vadit̄ hō in p̄ctm̄: s̄ p̄ se redire nō p̄r̄: q̄ sic d̄i. **P**s. Spūs ē vades r̄ nō redies: r̄ ex hac p̄sideratione nascit̄ pudor̄ p̄ctm̄ p̄fūdēs. **D**icere. ij. Sic fur p̄fūdicitur ita r̄ tu p̄fūderis. **T**ertia est p̄sideratō diuine bonitat̄: ex q̄ nascit̄ amor̄ in deū reducēs. **P**s. Sustate r̄ videte qm̄ suavis est d̄ns. **H**ec ei tria timor̄ pudor̄ r̄ amor̄ maxime s̄t̄ p̄ritōis inductiua r̄ sc̄rificatōis aīe p̄parat̄. **T**rina aut̄ p̄clamatō sc̄at̄ triplice increpatōne suē redargutionē: q̄ s̄m̄ tres p̄dicatōes p̄sideratōes arguere d̄z r̄ increpare seip̄m peccator̄: vt̄ p̄ amplius de p̄ctis p̄terat̄ r̄ ad p̄fessionē cito faciē dā inducat̄. **D**z em̄ p̄ctōr̄ sic alloq̄ cor suū increpādo. **D** cor humanū: cor in deuotū cor durū: respice toz mētoz infernaliū que incurristi acerbitate: r̄ p̄remisce. **R**espice p̄prie p̄ditōis vilitatē: r̄ p̄ctōz q̄ comisit̄ in deformitatē: r̄ erubescē. **R**espice insup̄ celestū gaudioz q̄ amisisti amentatē et totis viribz ad deū tuū reuertere. **B**ern. **C**ōsiderare d̄z p̄ctō: qd̄ incurrit̄ qz infernū: qd̄ offendit̄ qz deuū: qd̄ amisit̄ qz celū. **S**ec̄da est ceremoniā mysterialis asp̄sionis: qz vicz interius r̄ exterius ecclia dedit̄ canda trina vice asp̄git̄ aq̄ b̄ndictō. **E**t h̄ ad remouēdā maledictionem quā terra a p̄ncipio cū fructu suo p̄t̄ hōis p̄ctm̄ accēpit̄: vt̄ b̄r̄ **Gen**. ij. r̄ ad deionis expulsioz **U**n̄ in exorcismo aq̄ d̄r̄ vt̄ h̄as aq̄ exorcizata ad effugādā oēm p̄tātē inimici ip̄m inimici r̄c. **S**pūaliter ad dedicatōne tēpli spūalis necessaria ē trina asp̄sio aque cōp̄cōris. **S**icut em̄ d̄r̄ **B**er. **D**ēs hōim̄is cōsiderare d̄z vbi fuit r̄ erit: vbi ē: vbi nōdū est. **U**bi fuit r̄ erit: qz fuit i p̄ctō

r̄ erit in iudicio: vbi est: qz in miseria: vbi nō ē: qz nōdū ē in gl̄ia. **Q**ū igit̄ p̄siderado q̄ fuit i p̄ctō de q̄ rōnē redditur⁹ ē in iudicio: lachrymas fudit̄: tūc spūale tēplū tam aq̄ semel asp̄git̄: qm̄ ar̄ p̄ miseria: in q̄ ē ad fletū p̄p̄git̄: tūc sedo irrigat̄: qm̄ p̄ gl̄ia in q̄ nōdū ē lachrymas emittit̄: tūc tertio aiaz suā resp̄git̄. **U**t p̄ fieri triplex ista a/ sp̄sio s̄m̄ triplice p̄sideratōis iā pus in p̄t̄ma ceremoniā positā. **E**st aut̄ notandū qz aq̄ q̄ asp̄git̄ ecclia dedicāda cōponit̄ ex q̄t̄ tuoz ex aq̄: vino: sale: r̄ cinere. **A**llegorice p̄ vinū lymphatū intelligit̄ s̄bū hūanatu: **M**al sc̄ritas vite sue: p̄ cinerem sue passio/ nis amaritudo. **A**d aiaz s̄ n̄as sc̄rificand̄ das cor̄ n̄m̄ his tribz debem⁹ asp̄gere sc̄z b̄sificio icarnatōis: qd̄ p̄uocemur ad gr̄a r̄uactionē. **E**xēplo sue p̄uerlatōis p̄ qd̄ in/ formemur ad sc̄ritatē: r̄ mēoziali passiois p̄ qd̄ inflāmemur ad charitatē. **D**ozalit̄ ar̄ p̄ aquā p̄p̄ctio siue lachrymaz̄ effusio si gnificat̄: de q̄ **ezech**. xxxvj. **E**fundam sup̄ vos aquā mūdā r̄ mūdabimini ab oibus iq̄namēt̄ v̄ris. **I**sta ē aq̄ lauās strātū cō/ scie. **P**s. Lauabo p̄ sin. no. lectū meū lachrymis meis strātū meū rigabo. **P**er v̄nū leticia spirital̄ intelligit̄: qz vt̄ d̄r̄ **p̄s**. **U**n̄ letificat̄ cor hōis. **L**eticia em̄ spiritalē diligit̄ de/ in op̄ibz n̄ris. ij. **L**oz. ij. **H**la r̄ d̄atorē diligit̄ de/. **E**t hōm̄ spūali dedit̄ catōe d̄z eē vinū spūalis leticie. **I**n cui⁹ si gura d̄r̄ **Esdr**. vj. qz filij isrl̄ fecerūt de/ catōez tēpli cū gaudio. **S**z aduertēdū qz vinū r̄ aq̄ debēt̄ iūcē misceri. **Q**ū ei p̄ctā sua respicit̄ hō: d̄z dolere r̄ p̄p̄gi. **S**z ex alia p̄te qm̄ r̄spicit̄ qz eū d̄ns ad tuā m̄tam reuocaciam h̄z leticiez certe tūc aq̄ m̄scat̄ i vinū. vt̄ d̄r̄ **Jo**. ij. **P**er sal ar̄ intelligit̄ discretō **Q**m̄ sic dia cibaria s̄i sale isrl̄ dā s̄t̄: ita r̄ op̄a s̄t̄a sine discretōe. **J**ō p̄cepit̄ d̄ns **Leut**. ij. qz i oi sacrificio sal apponat̄. **B**er. **D**iscretō s̄i tā s̄t̄ ē q̄ auriga p̄tutū doct̄r̄ moz: moderat̄r̄ affectuū: hanc tolle r̄ s̄t̄ viciū erit. **H**ec ille. **P**er cinerē intelligit̄ p̄fūda hūilitatō q̄ s̄m̄ **B**er. m̄r̄ salut̄ d̄r̄. **H**ec ei sepe puenit̄ ex recordatōe mortis signate p̄ cinerē **J**ob. xxxj. **E**opa ratus sum luto et assimilatus sum faulle et cineri. **L**uto dicit̄ p̄opt̄ originis vilitatē: faulle p̄pter breuē itatē: et cineri p̄opt̄ p̄ter mortis resolutionē. **I**n dedicatōe s̄

De ded. eccē. De mysterio me

spirituali lachryillis pūctōis admisceri
debet vñū spūalis exultatōis: sal mature
discretōis: z cineres pfunde hūiltatōis.
Tertia est cerimonia figuratis deseri-
ptōis. In pavimēto em eccle signat crux
de cinere: i q cruce describit alphabetū fi-
guris siue lris hebraicis: grecis z latinis.
vt p hoc fecerit allegorice pūctio vtriusq
q apli in fide. q pūctio facta est in cruce
z p cruce. Fides ei cruce fundamētū est z
pavimentū totū scificatiōis. Vñ z mo-
raliter p h signat inscriptio articuloz fidei
nre z diuinoy pceptoy in corde p chri cru-
ce pūctato. Prterea in dedicatiōe eccle
sicut alta descriptio qz vics describunt qz
ces i parietibz eccle z chrismate inūgunt
z an ipas accēsa lūminaria infigunt. Sit aut
hmoi descriptio triplici rōne. **P**rimo ad
dmonū pfutatiōez. **L**iby. Vbi cūqz dmo-
nes signū crucis viderit fugiūt timētes ba-
culū q plagā acceperūt. **S**ecdo p trū-
phi onōne. **C**ruces ei sūt vexilla chri z si-
gna triūphi ei. **V**ñ p h onōis q loc? ille
est chri dno subugat? sicut qn aliq ciuita-
tas alicui pncipi subugat? vexillū ei? i ea
erigit. **C**assiod. **L**ux est victoria chri: p-
ditio diaboli. **T**ertio ppter aploz rep-
sentationē. **D**uodeci em lūminaria an cru-
ces posita repñtant duodeci aplos q per
fidē crucifixi mundū illūinauerūt. **H**e igit
cruces chrismate inūgunt illūināz: z inflā-
mant. i. lūminaria inflāmata corā ipis ponū-
tur. qm apli fide chri crucifixi mundū vn-
xerūt ad pscie nitōz q pteuz: z ad bone-
vite odore q p balsamū ligē. In chrisma-
te em sunt oleū et balsamū. **I**re illūinaue-
rūt ad cognitōez z itez inflāmauerūt ad
amōz. **D**ozalr aut in dedicatiōe spūali
debet depingi cruces in intellectu p fidez:
in mētoia p recordatiōez: in volūate per
deuotōis affectōez. et he cruces inūgi de-
bet nitore puritatis vite z odore scitatis
fame. **D**nt illūinari z inflāmari lūmibz bo-
noy opey ardore charitatis feruētū: vt sic
opa nra nos euident onōat chri cruce pū-
gnatos: ex q tota depēdet aiaz scificatio.
In ipa em fecit dñs lauacrū de ppo san-
guine ad abluēdas sordes pctoy. **A**poc. j
Dilexit nos z la. nos a pct. nris in san. suo
Sic itaqz puz quō p ceremonias in mate-
rialis tēpli dedicatiōe obfūatas nobis ea

significant q a spūalis tēpli dedicatiōez
necessaria sunt. **S**i igit iuxta p̄dicta fecer-
rim? poterūt nre aie scificari z tēpla effi-
ci deo digna: z demōibz terribilia. **E**ro
q̄libet aia sic dedicata poterim? dicere: q̄-
nā terribilis est loc? iste.

Tertia ē p̄sideratio mo-
ralis exēplatiōis. **V**bi p̄siderādū est exē-
plū de **S**acheo nobis in euāgelio hui? so-
lūitatis p̄positū q̄liter nos docet p̄para-
re et d̄ponere aias nras vt digne sint fi-
eri tēpli dei z dñs in eis dignet hitare tād-
q̄ in tēplo sibi dedicato. **S**ūt itaqz iuxta
textū euāgelicū (q̄ **L**u. xix. scribit) tria p̄si-
deranda. **P**rimū est **S**achei affectuosa
deuotio: qz ardent cupiebat tēlum videre.
Dicit itaqz euāgelicū (q̄ **M**at. xxiii. scribit) p̄si-
deranda. **S**puāl: hiericho sibi
gnificat mūdū. **H**iericho ei interpretat luna
q variabilis est: et ita mūd?: quē iesus in-
trauit in sua incarnatiōe: ambulauit i sua
p̄uersatiōe: sed pambulant in sua passiōe.
Dozalr **S**achus est pambulāqz: qz per
eu cūctissime ē trātes dū: z nullo mō p amo-
re inordinatū est ibi inordinādū. **V**ix ei fieri
pōt vt nō inficiat q̄ rebz mūdānis p cupi-
ditatē implicat. **L**eo papa. **A**ia licet cupi-
da etiā p eriguo p̄re nō metuit. **C**ū itaqz
sic ambularet dñs p hiericho **S**ache? qui
pnceps erat publicanoy p̄mus inter illos
q vacabāt publicis actibz. i. exactionibz q
implicat ad pctm: ac diues: z in ad q̄redo-
auar? (ex q̄ in eius vocatiōe maior apparet
miserdia) desiderab. **D**ex deuotioē videre
tēlum: z nō poterat p̄ turba: qz statura pu-
sillus erat z corpe z mēte. **A**mb. **N**emo ie-
sum facile videt: nemo pōt videre ielus cō-
stituit in terra. **H**ec ille. **P**recurrens igit
ex deuotioē **S**ache? ascēdit in arborē sy-
comoz vt videret illū qz inde erat trāsitu-
rus. **B**eda in omelia. **Q**ue impossibilia
sunt apud homines: possibilia sunt apud
deum. **E**cce enim camelus depōsita gibbi
sarcina per foramen acus transit. hoc est
diues et publicanus rel: cto onere diuitia-
rum per angustam portā/ artamqz viam
que ad vitā ducit: ascēdit. **Q**ui mira deo
uotione fidei ad videndū saluatozē quod
natura min? habebat: ascēdit supplet ar-
borē. **A**z iō iuste **Q**uis rogare ipē n̄ aude

morāde prefiguratiōis LXXXV

bat bñdictiōez dñice suscepñonis accepit
qm̄ desiderabat. **Hec ille.** Nota Sycomor
rus arbor ē in folijs similis ficui: in alijs
moro: 2 dñi fatua: qz ē arbor steril. **Un̄**
qz crux dñica credētis allicit vt sic: ab i/
credulis irrīdēt vt fatua: qz iudeis ē scan
dalū: gētib; aut stulticia: credētib; aut vīr
tus dei ē. **Ue dñi. j. Lox. j. Jo sycomor?** si
gnificat arborē crucē cui fructus est ipse
ch̄s in ea suo sanguine rubricat: sic 2 fru/
ctus mori liq̄rē h̄ sanguineū. **Sache?** aut
interpretat iusticia vel iustificatio aut iusti/
ficat: festinās 2 sur gēs 2 fecit oēs q̄ ex amo
re iusticie ad ch̄m accedere festināt vt iu
stificēt: q̄ veniētes ad arborē crucē 2 eam
corde 2 affectu deuoto ascendentes quīs
statura parui sint in meritis: inde tñ iesum
videre 2 cognoscere merent. **Hac igit ar/
borē ascendam?** ch̄i illimi p̄ fidē 2 deuo
tā meditationē. **Aliter em̄ iesus videre nō**
possum? aliter scificari nō possumus: qz
statura pusilli sumus: nec em̄ sufficere p̄nt
opa n̄ra sine merito ch̄i crucifixi. **Hanc**
igit pctōr p̄nt? ascēdāz p̄rie isfirmitarz
atq; iniq̄tat: p̄ctus 2 in dei bonitate cōfi
dens in sola crucis p̄tate gl̄ef di. cū aplō
Gal. vj. Vibi absit gloriari nisi in cruce
dñi n̄ri iesu ch̄i: ex q̄ p̄cedit scificatio et
dedicatio animaz. **Sedm̄ est deuotio**
nis ḡriosa appbatio. **Cū em̄ venisset iesus**
ad locū suspiciēs vidit zachēū nō tātū cor
porali visu: s; 2 pietatis affectu eius desi/
deriū approbās. **Beda.** **Uide iesus vidē**
tē se 2 elegit eligētē se. **Hec ille.** **Bonum**
fuit zacheo videre ch̄m s; meli? se videri
a ch̄o. **Cognoscēs ergo iesus 2 acceptās**
desideriū zachēi dē ad eū. zachee festinās
descēde: qz hodie in domo tua oportet me
manere. **In domo qdē materiali p̄f referē**
ctiōne suā 2 discipuloz suoz 2 ad oñden/
dū benignitate peccatorū reuertēti. 2 i do
mo spūali p̄ctē p̄ grē infusiōne necessariā
pctōrū. **Sache?** igit festinās descēdit: 2 ex
cepit illū gaudēs de tārī hospitis aduētu
q̄ desiderauerat: qz seipm̄ d̄dit ei 2 ad do
mū ei? declināuit: qd̄ ille petere ausus nō
fuerat: s; tñ videre cupiebat. **Poraliter**
vult dñs manere in domo p̄ctiāz n̄ra:
rū: 2 vnicūq; n̄m dicit. **Hodie in domo**
tua oportet me manere: 2 hoc maxime si

desideramus ad ch̄m venire: si crucē sal
uatoris ascēdim? p̄ fidē 2 cōtēplationem
cū serō desiderio 2 affectiōe. **Sancū em̄.**
desideriū facit animā eē tēplū deo dignū.
Aug. **Tota vita boni ch̄iani sanctū des**
sideriū. qd̄ aut desideras nōdū vides: sed
desiderando capax efficiēris. **Hec Aug.**
Tertiū est approbatiōis ḡriosa mani
festatio: qz manifestauit dñs iustificatiō
ne 2 scificatiōz zachēi p̄hariseis 2 iudeis
murmurantib;: hoc em̄ vidētis murmu/
rabāt dicētes q̄ ad hoīem pctōrēz diuer/
tisset: peccabāt isti grauitē male iudican
do de zacheo: qui iam pctōr non erat sed
p̄ penitēs: 2 similiter de ch̄o: qz nō mirū
erat si ad eū diuertebat quē iustificauerat
cor em̄ penitēs est. **Uī diuersozū Irē irra**
tiōabilis oīno murmurabāt etiā zachē?
adhuc peccator esset. **Nemo em̄ rationa**
biliter murmurare p̄t si medicus digna
tur visitare egrū. **P̄hariseis murmurā**
tibus siles sūt maledicti: detractozes ho/
noz etiā opera deprauātes 2 q̄b̄ fuit in
malū interpretantes. **Sic aut zachēus**
ad obediēdū dño p̄opt: nō titubās p̄
pter alioz murmuratiōne 2 detractiōne:
quē admodū multi faciūt p̄pter modiciuz
p̄bū alioz bonū desinētes in inchoatū: di
xit ad dñm: **Eccē dimidiū bonoz meoz**
dñe do pauperib;. **Et si qd̄ aliquē defrau**
dauit: reddo quadruplū sc; de alio dimi/
diū. **Et q̄ apparet ei? iustificatio.** **Nota.** sic
debet dicere sic zachē? hi q̄ volūt elemōz
synā dare aut iniuste possessa restituere.
Do vīcz vel reddo: 2 nō dabo vl̄ reddam
seu in testamēto ponā. **Illū q̄ quē sic tē?**
curauerat dñs etiā a culpa sanātū 2 iusti/
ficatū manifestat exteri? di. qz hodie huic
domui sal? facta est: auaricie 2 oim̄ viciō/
rū veneno curato eo qz 2 ipse fill? sit abraē
nō iam publican? sed abraē filius: nō tan
tū genere sed 2 limitatiōe. **Sache?** q̄ppe sic
2 abraā in fide creuit: 2 abraā quide ange
los: zachēus vero angeloz dñm hospitiō
recepit. **Et sicut abraā terrā: cognatiōez: 2**
domū paternā ob spem future heredita
tis dño iubēte deseruit: ita 2 ille vt t̄sau
rū in celis ad q̄reret bona sua impertiēdo
pauperib; reliq̄t: vt ait **Beda.** **Deinde at**
assignat dñs causam q̄re ad hominē pec/
catorē diuertisset: hoc em̄ fecit vt ipse me/

Ber. de sacro euchar. De myste.

dicus egrotū salaret: et vt de p̄ctōre iusti ficaret. Ad hoc em̄ venit fili⁹ dei in mūn dū p̄ carnis assumptionē fact⁹ hō et filius hoīs scz p̄ gis: vt q̄reret p̄ doctrinā: et saluū faceret p̄ gr̄az qd̄ pierat p̄ culpā. Si uideam⁹ itaq; exēplo zachēi d̄siderare ebriū: crucis arborē p̄ deuotionē ascendentes et statim approbabit ip̄e dñs desiderū no/strū et ad nos ueniet et apud nos māsiōne faciet: et ab hostib⁹ n̄ris et cōstis maluis nos defendet: et in eternā salutē tandē nos cū angelis accipiet. Si autē sic fiat aia tēplū dei: p̄fecto locus erit demonib⁹ terribilis.

Tertū est mysteriū obseruāde ueneratōis. vbi vidēdū quō loca deo dedicata sūt cū oīni ueneratōe frequētanda: vbi ad p̄ns notandē sūt tres cōsiderationes.

Prima: est p̄sideratio local' determinatōis.
Secunda: est corpale dispositōis.
Tertia: est rōnalis inductōis.

Prima est cōsideratio localis determinatōis: vbi p̄siderādū ē q̄re oportet ēē aliq̄ loca determinata: dō specialit' dedicata: ad deū adorandū deputata: cū in ip̄e de⁹ vbiq; sit: nec cōphenditur loco. **Un.** iij. Reg. viij. d̄t Salom. Si celū et celi celoz te capere nō p̄nt: q̄nto magis dom⁹ hēs quā edificam tibi. **Horādū** s̄m **Tho.** ij. q. lxxvij. q. sic d̄t **Dam.** in **us.** li. Ex duplici natura cōpositi sum⁹. s. intellectuāli et sensibili. **Q**uō etiā deo duplicem adoratiōne debem⁹. s. spūalē q̄ p̄sistit in interiori motu aie: et corpale q̄ p̄sistit in exteriori corpis hūilitatiōe. **P**riūcipal' autē hūilitatiō exterior. **H**ēs autē interi⁹ app̄hēdit deū q̄si nō p̄phēsus aliq̄ loco s̄z siḡ corpalia necesse ē fieri in loco determinato. **E**t iō loci determinatio nō requirit ad adoratiōne de necessitate: s̄z secūndū quādā cōdecētiā sicut signa corpalia. **S**ic q̄ determinat' loc⁹ eligi ad adoratiōne nō p̄f eū q̄ adorat q̄si loco p̄cludat: s̄z p̄f ip̄ios adorates: q̄ spūalē deuotionē cōcipiūt ex feritate loci: sicut p̄t ex adoratiōe salomonis. iij. Reg. viij. **H**ec ex **Tho.** vbi s. **T**ales autē loci deo dedicat' h̄z multa noīa q̄ p̄sideratio ad ip̄ius loci reuerentiā nos

inducere debet. **P**riō d̄t basilica. vt b̄f **dis.** xliij. **N**ō oportet. **U**bi d̄t archidyaconus q̄ basilica d̄t palatiū regis. **B**asilicos em̄ grece: latine d̄t rex. **I**ō basilica d̄t q̄ ber ecclesia q̄ est palatiū sumi regis. **S**e cūdo d̄t tēplū. **E**t s̄m archid. **T**ēplū d̄t tur q̄si tectū amplū q̄ p̄p̄s ibi sub vnius recti amplitudine p̄tinet: et p̄pue templa sūt maiores ecclesie vel d̄t d̄t tēplū a p̄templādo: q̄ hoc ibi fieri d̄t. **T**ertio d̄t ecclesia vt p̄t de **p̄se.** **dis.** ij. c. **E**cclia. q̄ inter p̄raf collectio seu puocatio. **U**bi d̄t archid. **d**iacono. q̄ iō d̄t puocatio q̄ cōtinet p̄p̄m puocatiū a deo. **U**bi autē ueniebat populus iudeoz dicebat et ad huc d̄t synagoga q̄ in p̄raf p̄gregatio: q̄ ad p̄ba legis que aspa erāt et dura p̄p̄s ille velut grex pecorū timore p̄gregabat: s̄z in catholicis: ad uenatio d̄t ecclesia. i. puocatio: q̄ amore spūi sc̄ti ad vna fidē et vnum p̄m̄iū futuri sc̄ti vocat'. **Q**uarto d̄t tabernaculū: q̄ est militare habitaculū. **P**s. **T**rahibo in locū cū tabernaculi admirabilis vsq; ad domū dei. i. ab ecclesia militate vsq; ad ecclesiam trā p̄hāre: q̄ em̄ militia est vita hoīs sup̄ terrā. **I**ō ecclesia vbi adunat p̄p̄s militas nō habēs hic ciuitatē manere. d̄t apte tabernaculū. **Q**uinto d̄t dom⁹ d̄t vt p̄t. **I**ō ij. et **Matth.** xij. **E**t de re. et ve. **setoz.** ca. **Domū** dei. li. vj. **Un.** et ij. **Paral.** vj. post p̄structionē tēplū apparuit dñs salomoni nocte in tēplo et ait. **A**udui orationē tuā: elegi locū istū mihi in locū sacrificij. **Q**uō p̄t itaq; ex d̄ctis quomō reliq̄f determinatio loci ad deū adorādū s̄z nō solū facta est loci determinatio vt ponat' distinctio loci dedicati a loco nō dedicato: s̄z et requirit diuersitas localis determinatōis s̄m diuersitate cōditōis adorantiū q̄ nō est cōueniēs laicos in ecclesia eē cū sacerdotib⁹ et clericis deo fuitibus. **U**n̄ clemēs papa de. **p̄se.** **dis.** ij. c. **S**acerdotū. **S**acerdotū alio p̄p̄ clericoz ecclesijs feruentiū: bonores a laicoz loco discrete apparere p̄uenit: quāob̄rē nulli laicoz liceat in eo loco vbi sacerdotes et reliqui clerici p̄sistunt. (q̄d p̄byteriū nūcupat) q̄n̄ missa celebrat' p̄sistere vt libere ac honorifice possint sacra officia exerceri. **I**te extra de uita et bonestate clericoz. cap. j. sic d̄ct. **E**t laici secus altare quādo sacra mysteria celebrā